

**UCHWAŁA NR XIX/80/15
RADY MIASTA SEJNY**

z dnia 30 grudnia 2015 r.

w sprawie uchwalenia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Sejny na lata 2015-2032”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 1515) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r. poz. 1232, poz. 1238, z 2014 r. poz. 40, poz. 47, poz. 457, poz. 822, poz. 1101, poz. 1146, poz. 1322, poz. 1662, z 2015 r. poz. 122, poz. 151, poz. 277, poz. 478, poz. 774, poz. 881, poz. 933, poz. 1045, poz. 1223, poz. 1434) uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Sejny na lata 2015-2032”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Sejny.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Romuald Jakubowski

SPIS TREŚCI

<u>1.WPROWADZENIE</u>	3
<u>2.CEL OPRACOWANIA PROGRAMU</u>	3
<u>3.SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZI I ŚRODOWISKA</u>	4
<u>4.PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST I OBOWIĄZKI Z NICH WYNIKAJĄCE</u>	5
<u>5.PROCEDURY DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST</u>	10
<u>6.IŁOŚĆ I ROZMIESZCZENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA SEJNY</u>	26
<u>7.UNIESZKODLIWIANIE I UTYLIZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST</u>	27
<u>8.FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU</u>	33
<u>9.RZECZOWY HARMONOGRAM REALIZACJI „PROGRAMU...” PRZEZ MIASTO SEJNY</u>	37
<u>10.MONITORINGI I OCENA REALIZACJI PROGRAMU</u>	37
<u>11.MONITORING REALIZACJI I OCENY PROGRAMU</u>	38
<u>12.PODSUMOWANIE</u>	39
<u>13.WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH</u>	40

1. WPROWADZENIE

Podstawą prawną powstania programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta Sejny, zwanego dalej „Programem”, jest „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 lipca 2009 r. (zmieniony uchwałą z dnia 15 marca 2010 r.), który jest kontynuacją oraz zawiera spójne cele z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 r.

Jednym z zadań gminy, jako jednostki samorządu terytorialnego w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest jest opracowanie i aktualizacja gminnych programów usuwania azbestu.

Podstawą do opracowania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w pierwszej kolejności jest dokonanie rozpoznania stopnia zużycia tych wyrobów zabudowanych na konkretnych obiektach. Uzyskane dane powinny być gromadzone przez samorząd gminy, a następnie przekazywane do samorządu powiatowego celem opracowania *programu stanowiącego* integralną część z programem wojewódzkim. Reasumując niezbędnym jest rozpowszechnienie wśród społeczności lokalnej informacji o skutkach dla zdrowia i środowiska powodowanych przez azbest i wyroby zawierające azbest, zorganizowanie fachowej pomocy wszystkim właścicielom obiektów przez samorządy gmin przy wypełnianiu arkuszy ocen ujętych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2010 r. Nr. 162, poz. 1089), przekazywanie informacji o możliwościach uzyskiwania pomocy kredytowej na modernizację obiektów, utylizację wyrobów azbestowych, itp.

Opracowując powyższy program Miasto Sejny przeprowadziło inwentaryzację pokryć azbestowych wśród mieszkańców Miasta w oparciu o *Informację o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania*.

2. CEL OPRACOWANIA PROGRAMU

Celem programu jest stopniowa eliminacja wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Sejny oraz ich bezpieczne unieszkodliwianie, zgodnie z przepisami prawa. Spowoduje to sukcesywną likwidację oddziaływania azbestu na środowisko, doprowadzi do spełnienia wymogów ochrony środowiska oraz wyeliminuje negatywne skutki zdrowotne dla mieszkańców Miasta spowodowane oddziaływaniem azbestu. Do celów opracowania niniejszego dokumentu wykorzystano ankiety *Informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania będące załącznikiem nr 3* do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31).

Opracowanie programu zgodnie z powyższym rozporządzeniem jest warunkiem

ubiegania się o środki pomocowe.

3. SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZI I ŚRODOWISKA

Azbest jest nazwą handlową materiałów włóknistych, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Wśród wyrobów azbestowych można wyróżnić 2 grupy produktów:

1. „wyroby miękkie”, – których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000 kg/m^3 , to słabo związane produkty azbestowe o wysokim ponad 60% udziale azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy tynki, maty, płyty azbestowe, papy.
2. „wyroby twarde”, – których gęstość objętościowa jest większa niż 1000 kg/m^3 , zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski udział azbestu (do 15%), do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka, np.: cięcie lub proces naruszania mechanicznego).

Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Azbest niepoddawany procesom powodującym powstawanie pyłu i zabezpieczony w sposób uniemożliwiający uwalnianie się włókien do powietrza nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzkiego.

Azbest umieszczony został w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako substancja niebezpieczna o działaniu rakotwórczym na człowieka. Udowodniono, bowiem, że substancja stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien. Największe zagrożenie stanowią tzw. włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostają się z wdychanym powietrzem do organizmu. Są one dłuższe od 5 mikrometrów i mają grubość nie większą niż 3 mikrometry. Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych nie mogą być wydalone. Ich szkodliwe działanie ujawniać się może po wielu latach w postaci następujących schorzeń:

1. Pylica azbestowa (azbestoza).
2. Międzybłonniak opłucnej.
3. Rak płuc.

Poważny niepokój budzi również fakt, że usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest, przez przypadkowe i nieprofesjonalne firmy, zwiększa zagrożenie pyłem azbestowym dla mieszkańców kraju.

Wśród sposobów eliminacji zagrożeń, które przewiduje się dla budynków z wyrobami azbestowymi, wyróżnia się następujące kierunki działań:

1. Całkowite usunięcie wyrobów. Jest to rozwiązanie kosztowne lecz radykalne. Wymaga ono specjalistycznych narzędzi, stwarza nowe problemy – wytworzenie „niebezpiecznych odpadów” oraz powoduje okresowo wzrost pyłów z azbestu w

otoczeniu, których minimalizacja wymaga kosztownej techniki. Usuwanie wyrobów zawierających azbest nie może być zasadą, wyborem stosowanym, jako rozwiązanie ogólne dla wszystkich sytuacji (ze względów ekonomicznych, także ze względu na ograniczone możliwości składowania i zagospodarowania odpadów). Polecane, zatem jest rozłożenie tego sposobu w czasie.

2. Pomalowanie lub impregnowanie wyrobów z azbestem. Pomalowanie wyrobów odnosić się może wyłącznie do wyrobów bezwzględnie w dobrej kondycji technicznej. Polecane może być np. dla tych wyrobów, których powierzchnia jest czysta lub może być odczyszczona i może przyjąć powłokę ochronną. Metodą tą mogą być objęte wyroby azbestowo-cementowe, będące w dobrym stanie technicznym, w obiektach, które nie wymagają termomodernizacji. Opisane postępowanie jest rozwiązaniem jedynie tymczasowym, które nie wymaga kosztownych technik, jednocześnie przesuwając problem azbestu w czasie, a nie rozwiązuje go całkowicie, gdyż wyrób azbestowy pozostaje w budynku, zobowiązując właściciela do okresowych ocen tego wyrobu.
3. Stosowanie barier płytowych ze ścianek działowych oddzielających hermetycznie wyroby z azbestem od otoczenia. Rozwiązanie to, podobnie jak poprzednie, jest doraźnym zmniejszeniem zagrożeń, przesuwając problem w czasie, umożliwiając eksploatację obiektu bez kosztownych prac specjalistycznych polegających na usuwaniu azbestu. Ma ono zastosowanie w obiektach przemysłowych. W Polsce na ogół nie jest ono popularne.

4. PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST I OBOWIĄZKI Z NICH WYNIKAJĄCE

Zgodnie z ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz.20 ze zm.) zakazuje się:

1. Wprowadzania na polski obszar celny azbestu oraz wyrobów zawierających azbest.
2. Produkcji wyrobów zawierających azbest.
3. Obrotu azbestem i wyrobami azbestowymi z wyjątkiem azbestu i wyrobów azbestowych stosowanych do celów specjalnych.

Ustawodawca wprowadził też szereg aktów prawnych regulujących kwestię związaną z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Uzupełnieniem tych aktów jest „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” oraz lokalne programy usuwania azbestu.

Zgodnie z prawem polskim dopuszcza się użytkowanie wyrobów zawierających azbest do 31 grudnia 2032 r. Ustawodawca nakłada jednak pewne obowiązki na właścicieli nieruchomości, a także na powiaty i gminy. Dotyczą one postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi. Szczegółową procedurą obwarowane są warunki pracy przy zdejmowaniu wyrobów zawierających azbest.

Obowiązki gmin wynikające z ustaw i rozporządzeń:

1. Gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania.
2. Przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym wyrobów zawierających azbest.
3. Udzielanie zezwoleń przez starostę na transport odpadów niebezpiecznych, w tym azbestu, po uprzednim zasięgnięciu opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

1. Kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest.
2. Usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych, zgodnie z oceną, do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia.
3. Sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury.
4. Przegląd i oznakowanie (w sposób przewidziany przez prawo) miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest.
5. Sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa w przypadku przedsiębiorstw lub prezydentowi w przypadku osób fizycznych niebędącymi przedsiębiorcami oraz coroczna aktualizacja informacji o:
 - a. Wyrobach zawierających azbest.
 - b. Wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone.
 - c. Zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno - budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami prawa budowlanego.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów

zawierających azbest:

1. Przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnionych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.
2. Opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego programu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego:
 - a. Identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium.
 - b. Informacje o metodach wykonywania programowanych prac.
 - c. zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi programu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.
 - d. ustalenie dla rodzaju wykonywanych prac niezbędnego monitoringu powietrza.
3. Posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych programem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
4. Zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
5. Zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania.
6. Złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonywania prac oraz o oczyszczaniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest jest przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów na terenie gminy.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31) właściciele i zarządcy nieruchomości

zobligowani są do przekazywania wojewodzie, a osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami wójtowi i burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało już zakończone.

Jednocześnie ustawodawca w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 roku w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r. Nr 216, poz.1824) dokładnie określa, jakie obowiązki i zasady bezpieczeństwa i higieny powinny być spełnione przy wykonywaniu tego rodzaju prac. Jednostka taka powinna posiadać odpowiednie zezwolenie na tego rodzaju działalność, niezbędne wyspecjalizowane zaplecze techniczne, socjalne oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.

Przed przystąpieniem do robót zmiany pokrycia wykonawca powinien wydzielić strefy pracy, w których występuje narażenie na działanie azbestu i określić miejsca demontażu, gromadzenia odpadów oraz miejsca, w których pracownicy oczyszczają sprzęt. Bezpośrednią strefę pracy należy przynajmniej osłaniać od wiatru, stosując osłonięcie z folii dla płyt elewacyjnych i przenośne namioty z folii dla płyt eternitowych (tzw. przenośne daszki foliowe). W strefie bezpośredniego demontażu eternitu, o ile jest on powierzchniowo zniszczony przez kwaśne deszcze lub uszkodzony, polecane jest wykonanie pomiarów zanieczyszczenia powietrza. Po przekroczeniu $15000 \text{ w}\cdot\text{l./m}^3$ polecane jest stosowanie ochrony dróg oddechowych, nawet w przestrzeni otwartej. Prace demontażu lub impregnacji nie powinny powodować niepotrzebnej destrukcji mechanicznej azbestocementu. Należy na to zwracać uwagę zwłaszcza podczas transportowania płyt azbestowo – cementowych i składowania ich na wydzielonym miejscu (w zamykanych kontenerach lub na paletach). Przed rozpoczęciem demontażu lub impregnacji pokryć dachowych z eternitu jego powierzchnia powinna być odkurzona specjalistycznym odkurzaczem klasy K-1 z filtrem HEPA lub zmyta - pod przenośnym daszkiem z folii - słabą strugą wody. W przypadku programowanej impregnacji i pozostawienia pokrycia dachowego bez demontażu, przed impregnacją lub pomalowaniem płyt środkami posiadającymi aprobatę ITB, należy oczyścić powierzchnię dachu na mokro. Powierzchnia ta powinna być zmywana i jednocześnie delikatnie, zeszczotkowaną, (ale nie szczotką drucianą, która mogłaby naruszyć spoiwo cementowe). Woda po odcieknięciu z powierzchni azbestocementu powinna być zebrana, przefiltrowana, a osad zawierający azbest należy potraktować, jako odpad niebezpieczny. Jeśli nie można uniknąć mechanicznego naruszenia powierzchni wyrobów z azbestu, należy stosować wolnoobrotowe urządzenia, najlepiej z miejscowym odciągami i filtrowaniem

powietrza lub narzędzia ręczne, takie jak: młotek, dłuto, szpachla, piłka do cięcia. W strefie prowadzenia robót mogą przebywać wyłącznie pracownicy usuwający azbest zaopatrzeni w środki ochrony indywidualnej. W strefie przeznaczonej dla innych pracowników remontujących obiekt znajdują się pomieszczenia zaplecza technicznego budowy, pomieszczenia socjalne, magazyny materiałowe, szatnie itp. Wejście do niej powinno być zabronione dla osób niewłączonych do procesu.

Po zakończeniu prac odpady zawierające azbest:

- a. Należy pakować w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm (niedopuszczalne jest stosowanie worków papierowych).
- b. Przed opakowaniem pyły azbestowe, wyroby i odpady wyrobów azbestowych miękkich (poniżej 1000 kg/m³) należy zestalić przy użyciu cementu lub żywicy syntetycznych.
- c. Filtry jednostek utrzymujących podciśnienie w strefie pracy, zużyte filtry do masek przeciwpyłowych, zanieczyszczone azbestem jednorazowe ubrania ochronne, zdemontowane folie są również odpadem niebezpiecznym zawierającym azbest. Ze względu na możliwość uwalniania się z nich azbestu do otoczenia, muszą być podobnie jak inne odpady z azbestem hermetyzowane przez umieszczanie w workach polietylenowych, oznakowanych znakiem „a”.
- d. Odpady zawierające azbest powinny być gromadzone i pakowane w strefie odizolowanej od otoczenia.
- e. Opakowania z odpadami powinny być szczelnie zamknięte (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą) i oznakowane w sposób trwały, nieulegający zniszczeniu pod wpływem czynników atmosferycznych i mechanicznych.
- f. Należy założyć kartę ewidencji odpadów i dokument obrotu odpadami niebezpiecznymi.

Jednocześnie właściciele nieruchomości posiadający pokrycia wykonane z materiałów zawierających w swym składzie azbest powinni być świadomi zakazu indywidualnej zmiany pokryć z azbestu.

W przypadku nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystywania i usuwania wyrobów zawierających azbest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) przewiduje sankcje karne w postaci kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie działalności prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną powodującą

pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

5. PROCEDURY DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

Podział procedur dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest

Grupa I. Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.

Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Grupa II. Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest - wytwórców odpadów niebezpiecznych.

Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

Grupa III. Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Grupa IV. Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

PROCEDURA 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy bezpiecznego ich użytkowania.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje cały okres, w którym budynek, budowla, instalacja lub urządzenie przemysłowe oraz teren, niezależnie od ich wielkości stanu, jeżeli znajdują się tam wyroby zawierające azbest.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma obowiązek sporządzenia - w 1 egzemplarzu „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”. Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej - sporządzają następne „Oceny...” w terminach wynikających z warunków poprzedniej „Oceny...” tzn.:

1. Po pięciu latach, jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone.
2. Po roku, jeżeli przy poprzedniej „Ocenie...” ujawnione zostały drobne (do 3% powierzchni wyrobów) uszkodzenia.

Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia - powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Egzemplarz „Oceny...” właściciel lub zarządca zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu - do czasu sporządzenia następnej.

Właściciel lub zarządca obowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji powinny służyć do sporządzenia informacji dla wójta, burmistrza lub prezydenta miasta - właściwego dla miejsca znajdowania się budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest.

Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest, - co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie. Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

1. Oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest - odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu.
2. Opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest.
3. Zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu oraz na terenie znajdują się

wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ (tzw. „miękkie”), lub, jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolit, a także, jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska – właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli, jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

PROCEDURA 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli, zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest - przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczania takich wyrobów.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres od podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, do zakończenia tych robót i uzyskania stosownego oświadczenia wykonawcy prac.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest, powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów, o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu.

Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- a. Sporządzaniu „Oceny...”.
- b. Sporządzaniu informacji dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta.
- c. Zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac - wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym - odpowiednio przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym - przeprowadzenie czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek zgłoszenia na 30 dni przed rozpoczęciem prac, wniosku o pozwolenie na budowę (remont), wraz z określonymi warunkami. Wniosek powinien być sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 30, ust. 7 ustawy - Prawo budowlane. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo -budowlanych skutkuje - na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska - odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac- wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością. Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres, co najmniej pięciu lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

PROCEDURA 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zasad postępowania podczas prac przygotowawczych do zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje całokształt prac oraz postępowania dotyczącego

przygotowania do zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

Wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest jest zgodnie z art. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2013 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, ze zm.) „wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątania, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba, że umowa o świadczeniu usługi stanowi inaczej”.

Z powyższej definicji wynika, że wytwórcą odpadów może być np. właściciel lub zarządzający, który we własnym zakresie wykonuje prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest i zleca do wykonania tylko część robót. W takim przypadku na nim też spoczywać będą wszystkie obowiązki wynikające z przepisów i procedur postępowania z odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest. Wytwórcę odpadów obowiązuje postępowanie określone przepisami ustawy o odpadach.

Marszałek województwa zatwierdza programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a starosta dla pozostałych przedsięwzięć.

Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi dołączony do wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej program, powinien zawierać:

1. Wyszczególnienie rodzajów odpadów niebezpiecznych, przewidzianych do wytwarzania, a w przypadku, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie mogą powodować odpady niebezpieczne, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania składu chemicznego i właściwości odpadów.
2. Określenie ilości odpadów niebezpiecznych poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytworzenia w ciągu roku.
3. Informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów niebezpiecznych lub ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.
4. Szczegółowy opis sposobów gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.
5. Wskazanie miejsca i sposobu magazynowania odpadów.

Wytwórca odpadów (wytwarzający rocznie do 0, 1 Mg odpadów niebezpiecznych) na

30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów, opracowuje i składa właściwemu wojewodzie lub staroście informację w czterech egzemplarzach, o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania. Informacja powinna zawierać:

1. Wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, a w przypadku, gdy w określenie rodzaju odpadów przewidzianych rodzaju nie jest wystarczające, do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów.
2. Określenie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytwarzania w ciągu roku.
3. Informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.
4. Szczegółowy opis sposobów gospodarowania odpadami z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
5. Wskazanie miejsca i sposobu magazynowania odpadów.

Do rozpoczęcia działalności powodującej powstawanie odpadów można przystąpić, jeżeli organ właściwy do przyjęcia informacji, w terminie 30 dni od dnia złożenia informacji nie wniesie sprzeciwu, w drodze decyzji. Wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów. Posiadacz odpadów może je przekazywać wyłącznie podmiotom, które uzyskały zatwierdzenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami, chyba, że działalność taka wymaga zezwolenia.

Po dopełnieniu obowiązków wynikających z ogólnych zasad postępowania wykonawca prac uprawniony jest do przyjęcia zlecenia i zawarcia umowy na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, wraz z oczyszczaniem miejsca prac z azbestem. Dla prawidłowego zawarcia umowy, koniecznym jest określenie stanu środowiska przed przystąpieniem do prac, w tym strefy przyszłych prac. Pozwoli to na określenie stopnia narażenia na azbest w miejscu pracy oraz prawidłowe przygotowanie planu prac.

Plan pracy powinien być sporządzony zgodnie ze stosownymi przepisami i zawierać m. in.:

1. Określenie miejsca wykonywania prac oraz charakteru prac i przewidywanego czasu ich trwania.
2. Określenie rodzaju azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia.

3. Aktualną „Ocenę stanu...”.
4. Przewidywaną ilość wytwarzanych odpadów do usunięcia.
5. Ustalenie odpowiednich sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest.
6. Określenie rodzajów i metod pracy, z uwzględnieniem technicznych środków.
7. Określenie sposobów eliminowania lub ograniczenia uwalniania się pyłu azbestu do powietrza.
8. Zapewnienie pracownikom niezbędnej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy.
9. Charakterystykę środków ochronnych użytych do ochrony pracowników i innych osób znajdujących się w miejscu pracy.

Następnie powinien zostać opracowany plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, zwany „planem bioz”, obejmujący m. in.:

1. Informacje dotyczące przewidywanych zagrożeń, występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia.
2. Informację o wydzieleniu i oznakowaniu miejsc prowadzenia robót budowlanych, stosownie do rodzaju zagrożenia.
3. Informację o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych w tym:
 - a. Określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia.
 - b. Konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, zabezpieczających przed skutkami zagrożeń.
 - c. Zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi, przez wyznaczone w tym celu osoby.
4. Określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy.
5. Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie.

Pracodawca jest obowiązany zapoznać pracowników lub ich przedstawicieli z planem prac, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Wykonawca prac jest obowiązany przeszkolić wszystkie osoby pozostające w kontakcie z azbestem, pracowników bezpośrednio zatrudnionych, kierujących i nadzorujących prace w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy postępowaniu z wyrobami zawierającymi azbest i ich odpadami. Szkolenie powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami

rozporządzenia Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz.U. z 2005 Nr 216 poz.1824), oraz przez upoważnioną instytucję i potwierdzone odpowiednim świadectwem lub zaświadczeniem.

Pracodawca jest obowiązany do zapewnienia pracownikom odpowiednich ubrań roboczych w takiej ilości, aby zabezpieczyć pracowników przez cały czas trwania robót i oczyszczania terenu po tych robotach.

Pracodawca będący wytwórcą odpadów niebezpiecznych, zawierających azbest obowiązany jest do przygotowania, prowadzenia i przechowywania rejestru pracowników narażonych na działanie azbestu.

Ważną sprawą jest przygotowanie miejsca i sposobu tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych na placu budowy, po ich demontażu, a jeszcze przed transportem na składowisko. Miejsce takie powinno być wydzielone i zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych oraz oznakowane znakami ostrzegawczymi o treści: „*Uwaga! Zagrożenie azbestem!*”, „*Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony*”.

Na potrzeby ewidencji odpadów niebezpiecznych, wytwórca odpadów przygotowuje dokumenty, którymi są:

1. Karta ewidencji odpadu.
2. Karta przekazania odpadu.

Celem zapewnienia składowania odpadów niebezpiecznych powstałych po usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwórca odpadów powinien przed przeprowadzeniem robót, zawrzeć porozumienie z zarządzającym składowiskiem, odpowiednim dla odpadów niebezpiecznych zawierających azbest (składowanie oddzielne lub przygotowana kwatera na innym składowisku). Ważne znaczenie dla prawidłowego przygotowania robót ma skompletowanie wyposażenia technicznego, w tym narzędzi ręcznych i wolnoobrotowych, narzędzi mechanicznych, urządzeń wentylacyjnych oraz podstawowego sprzętu przeciwpożarowego. Na tym etapie należy też zabezpieczyć techniczne środki zapobiegające emisji azbestu w miejscu pracy oraz środowisku, w zależności od określenia stanu środowiska, przed przystąpieniem do wykonywania prac.

Jeżeli usuwane są wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 , lub inne, mocno uszkodzone, a także zawierające krokidolit oraz wyroby znajdujące się w pomieszczeniach zamkniętych, to niezbędne jest zawarcie umowy z laboratorium upoważnionym do prowadzenia monitoringu powietrza. Duże znaczenie ma również

przygotowanie i organizacja zaplecza budowy, w tym części socjalnej, obejmującej:

1. Urządzenia sanitarno - higieniczne, z możliwością umycia się i natrysku po pracy w kontakcie z azbestem.
2. Pomieszczenia na szatnie - czyste i brudne.
3. Pomieszczenia dla spożywania posiłków oraz regeneracji.

W planie prac - w zależności od wielkości lub specyfiki budynku, budowli, instalacji lub urządzenia, a również terenu, gdzie prowadzone będą prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, także występującego stopnia narażenia na azbest - mogą zostać określone również inne niezbędne wymagania.

PROCEDURA 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem obiektu, terenu, instalacji z azbestu.

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania wykonawców (wytwórców odpadów) prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania od rozpoczęcia do zakończenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem budynku, budowli, instalacji lub urządzenia i terenu z pozostałości azbestu.

Opis szczegółowy

Na początku należy wykonać odpowiednie zabezpieczenia obiektu, będącego przedmiotem prac i miejsc ich wykonywania, a także terenu wokół - przed emisją pyłu azbestu, która może mieć miejsce w wyniku prowadzenia prac.

Teren należy ogrodzić, zachowując bezpieczną odległość od traktów komunikacyjnych dla pieszych, nie mniej niż 2 m przy zastosowaniu osłon. Teren prac należy ogrodzić poprzez oznakowanie taśmami ostrzegawczymi w kolorze biało-czerwonym i umieszczenie tablic ostrzegawczych z napisami: „Uwaga! Zagrożenie azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony” lub „Zagrożenie azbestem/krokidolitem”.

Przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną, powinien być wyłożony grubą folią, dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej.

Ogólne zasady postępowania przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest określają następujące wymagania:

- a. Nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy.
- b. Demontaż całych wyrobów (płyt, rur, kształtek itp.) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe.
- c. Odsparanie wyrobów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.
- d. Prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza, w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu, przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy.
- e. Po każdej zmianie roboczej, usunięte odpady zawierające azbest, powinny zostać szczelnie opakowane i składowane na miejscu ich tymczasowego magazynowania.
- f. Codzienne, staranne oczyszczanie strefy prac i terenu wokół, dróg wewnętrznych oraz maszyn i urządzeń, z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego, zaopatrzonego w filtry o dużej skuteczności ciągu (99, 99% lub na mokro).

Niedopuszczalne jest ręczne zmiatanie na sucho, jak również czyszczenie pomieszczeń narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza.

W przypadku prowadzenia prac z wyrobami azbestowo-cementowymi, których gęstość objętościowa wynosi mniej niż 1000kg/m^3 (tzw. miękkie), a także z innymi wyrobami, których powierzchnia jest w widoczny sposób uszkodzona lub zniszczona lub, jeżeli prace prowadzone są na obiektach, z wyrobami zawierającymi azbest krokidolit, lub też w pomieszczeniach zamkniętych, to powinny być zastosowane szczególne zabezpieczenia strefy prac i ochrony pracowników oraz środowiska, niezależnie od ogólnych zasad postępowania. Są to m. in.: komory dekontaminacyjne (śluzy) dla całych pomieszczeń lub stanowiące łącznik izolacyjny między miejscem stanowiącym strefę prac, a miejscem na zewnątrz obiektu, zaostrome rygory przestrzegania stosowania środków ochrony osobistej, inne metody, określone na etapie prac przygotowawczych.

W obiekcie przylegającym do strefy prac, należy zastosować odpowiednie zabezpieczenia, w tym uszczelnienie otworów okiennych i drzwiowych, a także inne, właściwe dla stopnia narażenia środki zabezpieczające.

Wszystkie zdemontowane wyroby zawierające azbest powinny być szczelnie opakowane w folie z polietylenu, lub polipropylenu o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm i zamykane w sposób uniemożliwiający przypadkowe otwarcie (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą).

Niedopuszczalne jest stosowanie worków papierowych. Odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej większej niż 1000kg/m^3 , a więc płyty i rury azbestowo- cementowe, lub ich części powinny być szczelnie opakowane w folie. Pył azbestowy oraz odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 powinny być zestalone przy użyciu cementu lub żywic syntetycznych i po związaniu spoiwa szczelnie zapakowane w folię. Pakowanie usuniętych wyrobów zawierających azbest powinno odbywać się wyłącznie do opakowań przeznaczonych do ostatecznego składowania i wyraźnie oznakowane, w sposób określony dla azbestu. Etykiety i zamieszczone na nich napisy powinny być trwałe, nieulegające zniszczeniu, pod wpływem warunków atmosferycznych i czynników mechanicznych. Dla usuniętych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz ich transportu na składowisko odpadów niebezpiecznych, wypełnia się:

1. Kartę ewidencji odpadu.
2. Kartę przekazania odpadów.

Po zakończeniu prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest - wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych - wykonawca prac ma obowiązek dokonania prawidłowego oczyszczenia strefy prac i otoczenia z pozostałości azbestu. Oczyszczenie powinno nastąpić przez zastosowanie urządzeń filtracyjno -wentylacyjnych z wysoko - skutecznym filtrem (99, 99%) lub na mokro. Wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia właścicielowi lub zarządcy obiektu, będącego przedmiotem prac, oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonania prac i oczyszczenia z azbestu. W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krokidolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucję.

PROCEDURA 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania dotyczących przygotowania i transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania poczynszyszy od uzyskania zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, poprzez pozostałe czynności i obowiązki transportującego takie odpady - aż do ich przekazania na składowisko odpadów, przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

Posiadacz odpadów, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest obowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie na zbieranie lub transport odpadów wydaje, w drodze decyzji, właściwy organ, którym jest:

1. Regionalny dyrektor ochrony środowiska - dla przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych.
2. Starosta - dla pozostałych przedsięwzięć.

Właściwym miejscowo organem, jest:

1. Do wydania zezwolenia na zbieranie odpadów - regionalny dyrektor ochrony środowiska albo starosta właściwy ze względu na miejsce zbierania odpadów.
2. Do wydania zezwolenia na transport odpadów - regionalny dyrektor ochrony środowiska albo starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania transportującego odpady.

Wniosek o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów powinien zawierać:

1. Wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do zbierania lub transportu, w przypadku, gdy określenie rodzaju jest niewystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować dla środowiska, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów.
2. Oznaczenie obszaru prowadzenia działalności.
3. Wskazanie miejsca i sposobu magazynowania odpadów.
4. Wskazanie sposobu i środków transportu odpadów.
5. Przedstawienie możliwości technicznych i organizacyjnych pozwalających należycie wykonywać działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów.
6. Przewidywany okres wykonywania działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów.

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest wydawane w drodze decyzji przez właściwy organ na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat.

Transportem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest może zajmować się

wytwórca odpadów lub inny, uprawniony do tego podmiot prawny. W każdym przypadku konieczne jest uzyskanie od właściwego starosty zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Przekazanie partii odpadów zawierających azbest przez wytwórcę odpadów innemu posiadaczowi odpadów niebezpiecznych, np. W celu ich dalszego transportu odbywa się z zastosowaniem karty przekazania odpadu - sporządzonej przez wytwórcę odpadów.

Do obowiązków posiadacza odpadów niebezpiecznych prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

1. Posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu.
2. Posiadanie dokumentu przewozowego z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych.
3. Posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych.
4. Posiadanie przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu dokształcającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne.
5. Oznakowanie pojazdu odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi.
6. Utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu.
7. Sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie literą „a”.
8. Sprawdzenie umocowania sztuk przesyłki z odpadami w pojeździe.

Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne.

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest, zgodnie z ADR zaliczone zostały do klasy 9 - różne materiały i przedmioty niebezpieczne, z czego wynikają określone wymagania przy transporcie.

Posiadacz odpadów, dokonujący ich transportu, obowiązany jest do posiadania dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych, który według ADR powinien zawierać:

1. Numer rozpoznawczy odpadu nadawanego do przewozu i jego pełną nazwę.
2. Klasę, do której należy odpad nadawany do przewozu.
3. Liczbę sztuk przesyłki.
4. Całkowitą ilość przewożonych odpadów.
5. Nazwy i adresy nadawcy oraz odbiorcy przewożonych odpadów (składowiska).

Do przewożenia odpadów zawierających azbest mogą być używane samochody ciężarowe z nadwoziem skrzyniowym, bez przyczepy lub z jedną przyczepą. Pojazdy przewożące

odpady niebezpieczne powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu towarów niebezpiecznych. Świadectwo to wystawiane jest przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego na podstawie badania technicznego pojazdu dokonanego przez okręgową stację kontroli pojazdów oraz sprawdzenia dokonanego przez Transportowy Dozór Techniczny. Kierowca wyznaczony do przewozu odpadów zawierających azbest, obowiązany jest posiadać - poza prawem jazdy - zaświadczenie ADR ukończenia kursu doszkalającego kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne, wydane przez podmiot posiadający zezwolenie marszałka województwa na prowadzenie takiej działalności.

Każdy pojazd przewożący odpady zawierające azbest powinien być oznakowany dwiema odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi bez numerów rozpoznawczych. Tablice te powinny być prostokątne, o wymiarach 30x40 cm, barwy pomarańczowej odblaskowej, dookoła otoczone czarnym nieodblaskowym paskiem o szerokości nieprzekraczającej 15 mm. Po wyładowaniu odpadów tablice te nie mogą być widoczne na pojeździe stojącym lub poruszającym się po drodze.

Przed każdym załadunkiem odpadów, skrzynia ładunkowa pojazdu powinna być dokładnie oczyszczona, w szczególności z ostrych i twardych przedmiotów (np. gwoździ, śrub) niestanowiących integralnej części nadwozia pojazdu. Wskazane jest wyłożenie podłogi skrzyni ładunkowej folią, w celu zabezpieczenia przed uszkodzeniem opakowań. Załadunek i rozładunek odpadów (palet, pojemników typu big-bag) powinny odbywać się przy wykorzystaniu dźwigu lub podnośnika. Transportujący odpady powinien odmówić przyjęcia przesyłki odpadów, która nie posiada oznakowania wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz w przypadku, gdy opakowanie zostało uszkodzone przy załadunku. Sztuki przesyłki z opadami zawierającymi azbest powinny być ułożone i umocowane na pojeździe tak, aby w czasie ich przewozu nie przesunęły się oraz nie były narażone na tarcie, wstrząsy, przewracanie się i wypadnięcie z pojazdu. W trakcie przewozu ładunek powinien być dokładnie zabezpieczony folią lub plandeką przed uszkodzeniem.

Po każdym wyładunku odpadów z pojazdu, należy dokładnie sprawdzić, czy na powierzchni skrzyni ładunkowej nie znajdują się pozostałości po przewożonych odpadach. W razie stwierdzenia takiej pozostałości należy niezwłocznie ją usunąć oraz dokładnie oczyścić pojazd i jego wyposażenie z zachowaniem zasad przewidzianych dla prac przy usuwaniu azbestu.

Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest. Tam następuje ich

przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów - zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu.

PROCEDURA 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub w wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest

Opis procedury

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu i zasad postępowania dotyczących składowania na składowiskach odpadów lub w wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk odpadów, przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania począwszy od przyjęcia partii odpadów niebezpiecznych zawierających azbest na składowisko, poprzez dalsze czynności, aż do sporządzenia rocznego zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości przyjętych odpadów.

Opis szczegółowy

Do obowiązków zarządzającego składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest należy:

1. Przeszkolenie pracowników w zakresie bezpiecznych metod postępowania z odpadami zawierającymi azbest.
2. Potwierdzenie w karcie przekazania odpadów przyjęcia partii odpadów na składowisko.
3. Sporządzenie zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości odpadów przyjętych na składowisko.
4. Składowanie odpadów zgodnie z przepisami dotyczącymi odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz zatwierdzoną instrukcją eksploatacji składowiska.
5. Zapewnić deponowanie odpadów w sposób niepowodujący uszkodzenia opakowań odpadów.
6. Wykorzystać racjonalnie pojemność eksploatacyjną składowiska.

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej oznaczone w katalogu odpadów kodami 17 06 01* i 17 06 05* mogą być unieszkodliwiane przez składowanie na składowiskach lub wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk, przeznaczonych do wyłącznego składowania tych odpadów.

Składowiska lub kwatery buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się.

Zarządzający składowiskiem powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie składowiska po zatwierdzeniu instrukcji eksploatacji oraz po przeprowadzeniu kontroli przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Instrukcję eksploatacji składowiska odpadów niebezpiecznych zatwierdza, w drodze decyzji wojewoda.

Kierownik składowiska powinien posiadać świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami oraz obowiązany jest do prowadzenia ewidencji ilości odpadów przyjmowanych na składowisko.

Zarządzający składowiskiem pobiera od posiadacza odpadów zawierających azbest, opłatę za korzystanie ze środowiska, którą odprowadza na rachunek urzędu marszałkowskiego, właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów.

Zarządzający składowiskiem posiadającym wydzielone kwatery powinien zapewnić selektywne składowanie odpadów zawierających azbest, w izolacji od innych odpadów, a miejsce składowania powinno być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska. Odpady powinny być deponowane na składowiskach zlokalizowanych na terenach oddalonych od budynków mieszkalnych i izolowanych pasem zieleni.

Prace związane z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza, a podstawowym zadaniem jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań odpadów. Opakowania z odpadami należy zdejmować z pojazdu przy użyciu urządzeń dźwigowych i ostrożnie układać w kwaterze składowiska. Niedopuszczalne jest zrzucanie lub wysypywanie odpadów z samochodów.

Warstwa zdeponowanych odpadów powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem opakowań przez przykrycie folią lub warstwą gruntu o grubości około 5 cm.

Opakowania z odpadami powinny być układane zgodnie z technologią składowania zatwierdzoną w instrukcji eksploatacji składowiska, uwzględniającą racjonalne wykorzystanie pojemności obiektu.

Niedopuszczalne jest kompaktowanie odpadów zawierających azbest, ani poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów.

Po zakończeniu składowania odpadów zawierających azbest na poziomie 2 m poniżej terenu otoczenia i wypełnieniu gruntem do poziomu terenu, zarządzający składowiskiem powinien złożyć wniosek do właściwego organu w celu uzyskania zgody na zamknięcie składowiska lub jego wydzielonej części.

Zgodę na zamknięcie składowiska odpadów niebezpiecznych wydaje w drodze decyzji regionalny dyrektor ochrony środowiska dla przedsięwzięć i zdarzeń na terenach

zamkniętych, marszałek województwa dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, starosta dla pozostałych przedsięwzięć, po przeprowadzeniu kontroli składowiska przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

6. ILOŚĆ I ROZMIESZCZENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA SEJNY

Przy opracowaniu programu wykorzystano ankiety *Informacji o wyrobach zawierających azbest* stanowiący załącznik nr 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 stycznia 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 3).

Tabela 1. Ilość wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Sejny w kg¹

zinwentaryzowane			unieszkodliwione			pozostałe do unieszkodliwienia		
razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne
358 063	342 463	15 600	990	0	990	357 073	342 463	14 610

¹ Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji i www.bazaazbestowa.gov.pl

Suma pokryć zawierających azbest na terenie Miasta Sejny wynosi 358,063 Mg, co daje 32551m² wyrobów zawierających azbest. Do celów opracowania "Programu..." przeprowadzono na terenie Miasta inwentaryzację wyrobów zawierających azbest. Wyroby zawierające azbest zlokalizowane zostały na terenie 176 gospodarstw domowych.

Biorąc pod uwagę rodzaj wyrobów zawierających azbest zdecydowanie przeważają – 71 % płyty faliste azbestowo - cementowe stosowane w budownictwie, a następnie płyty azbestowo- cementowe płaskie – 29%.

Tabela 2. Masa wyrobów zawierających azbest według rodzaju w kg

kod wyrobu	zinwentaryzowane			unieszkodliwione			pozostałe do unieszkodliwienia		
	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne
W01	25 377	13 167	12 210	0	0	0	25 377	13 167	12 210
W02	332 686	329 296	3 390	990	0	990	331 696	329 296	2 400

Na terenie Miasta brak jest budynków zawierających azbest będących własnością PKP.

Osoby prawne posiadające wyroby zawierające azbest to:

- Spółdzielnia Mieszkaniowa w Sejnach,
- PGE Dystrybucja Sp. z o.o.
- Komenda Wojewódzka w Białymstoku

Całość wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Sejny należy zaliczyć do III stopnia pilności. W konsekwencji oznacza to dla właściciela posesji, na której znajdują się wyroby zawierające azbest zaliczane do III stopnia pilności, że będą musieli wykonać ponowną ocenę swoich wyrobów w ciągu najbliższych 5 lat.

Miasto w ramach monitoringu będzie aktualizować bazę danych na podstawie zgłoszeń wymiany wyrobów zawierających azbest przez właścicieli posesji oraz służyć pomocą w pozyskiwaniu funduszy na zdjęcie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

7. UNIESZKODLIWIANIE I UTYLIZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Metodami zagospodarowania odpadów zawierających azbest jest unieszkodliwianie przez składowanie lub utylizacja. Na terenie województwa podlaskiego składowiska przyjmujące wyroby zawierające azbest znajdują się w:

1. Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów, Miastkowo

Właściciel: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Zakład Budżetowy 18-400 Łomża, ul. Akademicka 22

2. Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów, Czerwony Bór

Właściciel: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zambrowie 18-300 Zambrów, ul. Polowa 19

Są to składowiska położone najbliżej miasta Sejny. Planowane jest również utworzenie składowiska przyjmującego wyroby zawierające azbest na terenie miejscowości Korytki Borowe gm. Jedwabne.

Odległość do Miastkowa wynosi 166 km.

Odległość do Czerwonego Boru – 164 km.

Tabela 3. Składowiska przyjmujące wyroby zawierające azbest na terenie Polski

Woj.	Nazwa składowiska	Zarządzający
Województwo dolnośląskie	Składowisko Odpadów Przemysłowych, ul. Górnicza 1 58-303 Wałbrzych	Mo- Bruk Korzenna 214 33-322 Korzenna

Woj.	Nazwa składowiska	Zarządzający
	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebczu gm. Polkowice	Przedsiębiorstwo Gospodarki Miejskiej Sp. z o.o. ul. Dąbrowskiego 2 59-100 Polkowice
	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Marcinowie, gm. Trzebnica	Zakład Gospodarki Komunalnej w Trzebnicy ul. Piłsudskiego 1
Województwo kujawsko-pomorskie	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Małociechowo, gm. Pruszcz	„ECO-POL” Sp. z o.o. ul. Dworcowa 9 86-120 Pruszcz
	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Bycz – Teodorowi	UTYLIZACJA ODPADÓW Zakład Instalacji Sanitarnych, inż. Władysław Lewandowski 88-200 Radziejów, ul. Szybka 30
Województwo lubelskie	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Poniatowa Wieś gm. Poniatowa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Młodzieżowa 4 24-320 Poniatowa
	Składowisko Piaski Zarzecze II Kraśnik	WOD-BUD Sp. z o.o. ul. Piłsudskiego 12/1 23-200 Kraśnik
	Składowisko odpadów azbestowych w miejscowości Srebrzyszcze, gm. Chełm	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Chełmie ul. Ks. Piotra Skargi 11 22-100 Chełm
Województwo lubuskie	Składowisko Odpadów Azbestowych ul. Małasińska 180 Chruścik	Gorzów Wielkopolski Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Teatralna 49 66-400 Gorzów Wielkopolski
Województwo łódzkie	ZGO AQUARIUM Sp. z o.o. Zakład ZGO w Pukininie nr 140	ZGO AQUARIUM Sp. z o.o. ul. Katowicka 20, 96 - 200 Rawa Mazowiecka
	Eko-Radomsko Sp. z o.o. Płoszów	Eko-Radomsko Sp. z o.o. 97-500 Radomsko ul. Narutowicza 5B

Woj.	Nazwa składowiska	Zarządzający
Województwo małopolskie	Składowisko Komunalne w Ujkowie Starym gm. Bolesław	Zakład Gospodarki Komunalnej „Bolesław” Sp. z o.o. ul. Osadowa 1 Bolesław
	Składowisko odpadów „Za rzeką Białą” ul. Kwiatkowskiego 8 33-101 Tarnów	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. ul. Kwiatkowskiego 8 Tarnów
	Składowisko odpadów zawierających azbest Oświęcim	Miejsko-Przemysłowa Oczyszczalnia Ścieków Sp. z o.o. 32-600 Oświęcim, ul. Nadwiślańska 46
Województwo mazowieckie	Składowisko odpadów komunalnych w Rachocinie	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej ul. Traugutta 33 Sierpc
Województwo opolskie	BRAK SKŁADOWISKA	
Województwo podkarpackie	Składowisko Odpadów w Młynach gm. Radymno	Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie 341
	Składowisko Odpadów Pysznica gm. Pysznica	Gminny Zakład Komunalny ul. Wolności 295 37-403 Pysznica
Województwo podlaskie	Składowisko Odpadów Miastkowo pow. Łomża	MPGKiM ul. Akademicka 22 18-400 Łomża
	Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów, Czerwony Bór	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zambrowie 18-300 Zambrów, ul. Polowa 19
Województwo pomorskie	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Bierkowie Bierkowo 120 76-261 Bruskowo Wielkie gm. Słupsk	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku, ul. Szczecińska 112 76-200 Słupsk
	Składowisko Odpadów w Gilwie Małej Gilwa Mała 8 82-500 Kwidzyn	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Gilwa Mała 8 82-500 Kwidzyń
	Kwatera na odpady zawierające azbest	Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. w Gdańsku ul. Jabłoniowa 55 80-180 Gdańsk Szadółki

Woj.	Nazwa składowiska	Zarządzający
	Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. Nowy Dwór	Zakład Zagospodarowania Odpadów NOWY DWÓR Sp. z o.o. Nowy Dwór 35 89-620 Chojnice
Województwo śląskie	Sektor III na odpady azbestowe, wydzielony w ramach składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Knurowie Szybowa 44, Knurów	PPHU „Komart” Sp. z o.o. ul. Szpitalna 7 44-194 Knurów
	Wydzielona subkwateryna na odpady zawierające azbest w ramach sektora III składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Jastrzębiu Zdroju	Cofinco-Poland Sp. z o.o. ul. Graniczna 29 40-956 Katowice
	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Świętochłowicach	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o. 41-608 Świętochłowice ul. Łagiewnicka 76
Województwo świętokrzyskie	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Dobrów gm. Tuczępy	Środowisko i Innowacje Sp. z o.o. Dobrów 8 28-142 Tuczępy
Województwo warmińsko-mazurskie	Zakład Zagospodarowania Odpadów w miejscowości Wysieka gm. Bartoszyce	Zakład Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. 11-200 Bartoszyce ul. Zbożowa 8
	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. 82-300 Elbląg, ul. Mazurska 42	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. 82-300 Elbląg ul. Szańcowa 1
Województwo wielkopolskie	Składowisko odpadów niebezpiecznych ul. Sulańska 11 62-510 Konin	Zarządzający: Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Sulańska 11 62-510 Konin
Województwo zachodniopomorskie	Zakład odzysku odpadów ul. Łubuszan 80 Sianów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Komunalna 5 75-724 Koszalin
	Składowisko odpadów Dalsze gm. Myślibórz	„Eko-Mysł” Sp.z.o.o. Dalsze 36 74-300 Myślibórz

Źródło: Na podstawie: bazaazbestowa.gov.pl

Utylizacja odpadów zawierających azbest polega natomiast na rozpuszczeniu włókien azbestowych w kwasie fluorowodorowym, a następnie neutralizacji wodorotlenkiem wapnia z wytworzeniem fluorku wapnia i krzemionki. Dla poprawy rozpuszczalności azbest rozdrabnia się na kawałki poniżej 5 mm, a następnie 100 kg tak przygotowanego azbestu podaje się przenośnikiem ślimakowym do pracującego okresowo reaktora o pojemności 400 l, wyposażonego w płaszcz chłodzący. Woda cyrkulująca w płaszczu utrzymuje temperaturę reakcji na poziomie 60 - 65°C. W tych warunkach po upływie 30 minut stężenie kwasu maleje do 10% i reakcja jest zakończona. Roztwór ten neutralizuje się i tak powstały fluorek wapnia może służyć, jako wypełniacz cementu budowlanego.

Na terenie województwa podlaskiego pozwolenie na usuwanie wyrobów zawierających azbest mają następujące podmioty gospodarcze wyspecjalizowane w tego rodzaju usługach:

Lp	Nazwa firmy	Adres
1	Zakład Usług Lasbud Sp. z o. o.	ul. Lipowa 51 15 - 959 Białystok
2	Zakład Remontowo-Budowlany „ALFIX” Jerzy Kostecki	16-006 Barszczewo 10
3	Zakład Ogólnobudowlany Jan Krakowski	ul. Proletariacka 14 16-300 Augustów
4	DACH-SERVICE „irek” Ireneusz Bartoszewicz	ul. Bystra 4 16-300 Augustów
5	Zakład Ogólnobudowlany Adam Saliński	ul. Norwida 4 19-400 Olecko
6	Zakład Ogólnobudowlany Zdzisław Sadowski	ul. Targowa 16 19-400 Olecko
7	Zakład Instalatorstwa Elektrycznego Marek Żyliński	ul. Czerwonego Krzyża 11
8	Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych „TERMOEXPORT”	ul. Żurawia 24/7 00-515 Warszawa
9	Algader Hofman Sp. z o.o.	ul. Wólczyńska 133 budynek 11B 01-919 Warszawa
10	Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu „Caro”	ul. Zamoyskiego 51 22-400 Zamość
11	Firma Budowlana „DARDOM” Dariusz Żakiewicz	ul. Prądyńskiego 30 16-300 Augustów
12	PHU „ECO – AZBEST” Export- Import Jerzy Wojszel	ul. Puszkina nr 49 15 – 190 Białystok
13	Zakład Usług Lasbud Sp. z o. o.	ul. Lipowa 51 15 - 959 Białystok
14	Zakład Budowlano - Produkcyjno Handlowy Krystyna i Bronisław Kotwica	ul. Tytoniowa nr 9 16 – 300 Augustów
15	ASTRERIX System Usługi Budowlane Kazimierz Bobran	ul. Zielona nr 6 16 – 300 Augustów
16	FAGRO DACH Spółka jawna Marek Faszczewski , Mariusz Grodzki	ul. ks. Suchowolca 30 ; 15 – 567 Białystok

17	Zakład Remontowo – Budowlany „AMBROŻY” Sp. jawna Wiesława Śliwińska , Kazimierz Ambroży	ul. Meissnera 1/3 lok 222 ; 03-982 Warszawa
18	ABBA – EKOMED sp. z o. o.	ul. Moniuszki nr 11/13 ; 87- 100 Toruń
19	Zakład Instalacji Sanitarnych Ogrzewania i Gazu Leon Łukaszuk	ul. Różana 13/14 ; 15-669 Białystok
20	Zakład Ogólnobudowlany Henryk Zaskowski	ul. Nowomiejska 24 ; 16 – 300 Augustów
21	„ALBEKO” Siergiej Sp. Jawna	87-510 Kotowy
22	Transport – Metalurgia sp. z o. o.	ul. Reymonta 62 ; 97-500 Radomsko
23	„GAJAWI” PPHU Gabriel Rogut	ul. Kopernika nr 56/60 ; 90 - 533 – 150 Łódź
24	Przedsiębiorstwo Usług Wodno – Kanalizacyjnych „WOD-BUD” sp. z o. o .	ul. Piłsudskiego 14 ; 23-200 Kraśnik
25	Biuro Techniczno – Handlowe Pokryć dachowych Jarosław Dąbrowski	ul. I Pułku Ułanów Krechowieckich 17 ; 16 – 300 Augustów
26	Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o. o	ul. Chlebna nr 48 ; 05-825 Grodzisk Mazowiecki
27	Centrum Pokryć Dachowych „DACH-POL” Piotr Racis	ul. Gen. Wł. Sikorskiego nr 2 ; 16 -400 Suwałki
28	Przedsiębiorstwo Projektowo – Wdrożeniowe „AWAT” Sp. z o. o	ul. Kilińskiego nr 9 ; 01-476 Warszawa
29	Zakład Remontowo – Budowlany Antoni Masłowski	ul. Storczykowa nr 35 a ; 16 – 300 Augustów
30	Zakład Remontowo – Budowlany Antoni Sznal	ul. Kościuszki nr 29 a ; 16 – 300 Augustów
31	AM TRANS PROGRES sp. z o. o.	ul. Sarnacka nr 7 61 – 616 Poznań
32	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe ‘JUKO’ Szczukocki Jerzy	ul. 1 Maja 25 ; 97-300 Piotrków Trybunalski
33	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „WIT” s. c. W. Średzinski , T. Targoński	ul. Hetmańska 67 15-727 Białystok
34	Zakład Usług Produkcji i Handlu inż. Jan Stanisław	Górliński ul. Moniuszki 85 06-200 Maków Mazowiecki
35	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe Bogusław Zegarski	ul. Bluszczowa nr 4 ; 16 –300 Augustów
36	ENERGE Sp. z o. o.	os. Na Stoku nr 11/30 ; 31- 702 Kraków
37	Przedsiębiorstwo Produkcji Handlu i Usług A. L. V. „LINK” Sp. z o. o.	ul. Sportowa nr 13 ; 58-305 Wałbrzych
38	Zakład Ogólnobudowlany Dekarsko – Blacharski	ul. Młynarskiego 7/26 ;

		16-400 Suwałki
39	AZBUD+	ul. Piasta 10 lok. 6 ; 15 -044 Białystok
40	Zakład Transportowo – Handlowy Bogusław Wiszowaty	ul. Jagodna nr 12 ; 19-300 Ełk
41	Usługi Remontowo Budowlane Andrzej Danileczyk	ul. Rysia 5, 16 – 300 Augustów
42	Citko Grzegorz Dach Usługa	ul. Batorego 29 ,16 – 315 Lipsk
43	Zakład Murarski Sp. J. Wincenty Krahel & Bogdan Dudziuk	ul. Słoneczna nr 9 , 16 – 200Dąbrowa Białostocka
44	P.P.H.U „EKO – MIX”	ul. Grabiszyńska nr 163 , 50 – 950 Wrocław
45	Centrum Pokryć Dachowych „DACH – POL” Bis Szymon Racis	ul. Cicha 8 , 16 – 400 Suwałki

Najpopularniejszym sposobem zagospodarowania odpadów zawierających azbest jest jednak składowanie. Biorąc pod uwagę, ogólnie dobry stan techniczny pokryć wykonanych z eternitu, Władze Miasta zakładają, że „Program...” wdrażany będzie sukcesywnie przez okres najbliższych 18 lat. Wpływ na decyzję dotyczącą wymiany pokryć będzie miała zapewne sytuacja ekonomiczna mieszkańców Miasta oraz ich świadomość odnośnie negatywnego wpływu wyrobów zawierających azbest na zdrowie ludzkie. Bardzo ważnym elementem decydującym o demontażu wyrobów zawierających azbest jest dofinansowanie do tego rodzaju zadań ze środków zewnętrznych.

W tabeli 4 przedstawiono niezbędną pojemność składowisk do składowania odpadów zawierających azbest zebranych na terenie Miasta Sejny

Tabela 4. Niezbędna pojemność składowiska do składowania odpadów zawierających azbest z terenu Miasta Sejny

Lp.	Lata	Ilość odpadów w Mg	Ilość odpadów do składowania m ³
1	2015-2024	198,92	163,12
2	2025-2032	159,14	130,49
3	RAZEM	358,06	293,61

Źródło: obliczenia własne na podstawie wykonanej inwentaryzacji

8. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zgodnie z obowiązującymi przepisami koszty zdjęcia i unieszkodliwienia pokryć dachowych zawierających azbest ponosi właściciel nieruchomości. Niemniej jednak ze względu na wysokie koszty demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwiania

wyrobów zawierających azbest, część obowiązków mogą brać na siebie gminy. Pomoc ta polegać może na zorganizowaniu działań usuwania azbestu z terenu Miasta Sejny i ubiegania się o środki na dofinansowanie tego działania. Na dzień sporządzania programu istnieje możliwość pozyskania pomocy finansowej na zdjęcie i utylizację wyrobów zawierających azbest z następujących źródeł:

1. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Formy udzielania pomocy:

- a. Dofinansowania.
- b. Pożyczki i kredyty.

Udzielone przez Narodowy Fundusz dofinansowanie, w formie pożyczek i kredytów, nie może przekroczyć 80% realizacji przedsięwzięcia. Pożyczki mogą być częściowo umarżalne, pod warunkiem terminowego wykonywania zadań i osiągnięcia planowanych w nich efektów. Szczegółowe zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek wraz z listą priorytetowych programów są uchwalane corocznie przez Radę Nadzorczą Funduszu.

2. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku

W ramach realizacji Programów priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Białymstoku przekazywane będą środki państwowym jednostkom budżetowym **do wysokości 100 % całkowitego kosztu zadania na** dofinansowanie zadań z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie województwa podlaskiego realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz państwowe jednostki budżetowe. W przypadku osób fizycznych beneficjentem jest gmina właściwa lokalizacji budynku pokrytego azbestem.

3. EkoFundusz

O dofinansowanie z EkoFunduszu mogą ubiegać się między innymi projekty unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych oraz modernizacji technologii przemysłowych prowadzących do eliminacji powstawania odpadów niebezpiecznych. Dofinansowanie ma formę bezzwrotnej dotacji, w wysokości 15% - 60% kosztów projektu. EkoFundusz nie finansuje projektów, które otrzymały dotację z środków unijnych. Beneficjentami mogą być jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa, szpitale, placówki pomocy społecznej, szkoły, instytucje wyznaniowe, pozarządowe organizacje ekologiczne.

4. Bank Ochrony Środowiska S.A.

Bank Ochrony Środowiska S.A. Finansowo uczestniczy w likwidacji zagrożenia, jakie wynikają z obecności w środowisku wyrobów zawierających azbest. Bank udziela

proekologicznych kredytów w zakresie:

- a. Bezpiecznego usuwania wyrobów azbestowych i ich unieszkodliwienia poprzez złożenie na składowisku.
- b. Realizacji właściwych miejsc składowania odpadów azbestowych w postaci składowisk tych odpadów lub wydzielonych kwater na składowiskach.
- c. Pokrywania azbestowych płyt dachowych i materiałów elewacyjnych substancjami zabezpieczającymi przed emisją włókien azbestu.
- d. Zabezpieczania nawierzchni drogowych utwardzanych w przeszłości odpadami z zakładów produkujących materiały budowlane z zastosowaniem azbestu.
- e. Budowy wodociągów w miejsce dotychczasowych wykonanych z rur azbestowych.

Kredyty te pojawiały się w ofercie banku w miarę wzrostu zainteresowania ze strony klientów.

Należy pamiętać, że jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty) nie mają obowiązku dofinansowania do kosztów demontażu wyrobów zawierających azbest na indywidualnych posesjach.

Miasto zakłada, iż powyższy „Program...” wdrażany będzie sukcesywnie przez okres 18 lat, czyli do roku 2032.

Do oszacowania prawdopodobnych kosztów docelowej realizacji przedsięwzięcia, przyjęto średnie ceny przedsiębiorstw zajmujących się demontażem i unieszkodliwianiem pokryć zawierających azbest.

Średni koszt demontażu i składowania metra kwadratowego pokryć zawierających azbest ustalono na podstawie cen dyktowanych przez wyspecjalizowane firmy dla osób fizycznych - 25 PLN

$$32\,551\text{ m}^2 \times 25\text{ PLN} = 813\,775\text{ PLN/m}^2 \text{ (VAT } 53\,237,62\text{ PLN)}$$

Biorąc pod uwagę, iż program realizowany będzie przez okres 18 lat, do roku 2032, a zatem średnioroczny koszt demontażu pokryć zawierających azbest, to:

$$45\,209,72\text{ PLN (VAT } 2957,64\text{ PLN)}$$

Koszty nowych pokryć dachowych

Ceny nowych materiałów do pokryć dachowych przyjęto na podstawie średnich cen oferowanych przez sprzedawców w roku 2013:

- a. Dachówka ceramiczna – 41 PLN/m²
- b. Blacha płaska lakierowana - 27 PLN/ m²
- c. Blacha trapezowa i profilowana - 30 PLN/m²
- d. Gont bitumiczny - 30 PLN/m².

Średnia cena nowego pokrycia dachowego 32 PLN/m².

Koszt nowych pokryć dachowych:

$32\,551 \times 32 = 1\,041\,632$ PLN (VAT 68144,15 PLN)

Dochód budżetu państwa z tytułu podatku VAT

Podatek VAT od demontażu pokryć eternitowych - 53 237,62 PLN

Podatek VAT od kupna nowych pokryć dachowych - 68144,15 PLN

Dochód budżetu Miasta z tytułu realizacji „Programu...” to kwota 121 381,77 PLN

9. RZECZOWY HARMONOGRAM REALIZACJI „PROGRAMU...” PRZEZ MIASTO SEJNY

W niniejszym rozdziale przedstawiono zadania, które Miasto Sejny powinno zrealizować w celu realizacji założeń powyższego „Programu...”

1. Działalność edukacyjna i informacyjna skierowana do właścicieli i zarządców oraz użytkowników budynków zawierających azbest dotycząca zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem.

W celu podniesienia świadomości ekologicznej na temat szkodliwości wyrobów zawierających azbest oraz prawidłowego z nimi postępowania, Miasto Sejny powinno przeprowadzić kampanię informacyjną zarówno wśród pracowników administracji publicznej, jak i mieszkańców Miasta. Działania te powinny obejmować druk ulotek, folderów, plakatów, spotkań z mieszkańcami Miasta, których tematem będzie szkodliwe oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzkie oraz sposoby minimalizacji tego rodzaju zagrożeń.

2. Aktualizacja danych dotyczących obiektów zawierających azbest.
3. Wprowadzenie danych do Wojewódzkiej Bazy Danych Azbestowych WBDA (strona www.baz.aaz.bestowa.gov.pl) oraz ciągła aktualizacja danych.

W przypadku ubiegania się przez Miasto o środki pomocowe na zdjęcie i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest wprowadzenie danych jest warunkiem koniecznym

4. Monitoring terenu w celu zapobieganiu powstawania dzikich składowisk odpadów.

W celu zapobiegania powstawania dzikich wysypisk odpadów, na których składowane są również odpady niebezpieczne należy kontrolować stan czystości lasów i terenów, na których powstawać mogą takie składowiska.

5. Przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji Programu.

10. MONITORINGI I OCENA REALIZACJI PROGRAMU

Prowadząc bazę danych ilości wyrobów zawierających azbest oraz zbierając zaktualizowane dane od właścicieli posesji, Miasto Sejny będzie miało możliwość monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest, unieszkodliwiania tego rodzaju odpadów oraz oceny realizacji programu.

Tabela 5. Harmonogram realizacji zadań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest

Lp.	Nazwa zadania	Lata
-----	---------------	------

		realizacji
1.	Organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm	2015-2032
2.	Organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w „Programie...”	2015-2032
3.	Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest (wojewódzka baza danych o wyrobach i odpadach zawierających azbest WBDA)	2015-2032
4.	Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów azbestowych, z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest (wojewódzka baza danych o wyrobach i odpadach zawierających WBDA)	2015-2032
5.	Inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest	2015-2032
6.	Współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest	2015-2032
7.	<u>Aktualizacja danych dotyczących obiektów zawierających azbest</u>	2015-2032
8.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków jednorodzinnych i gospodarskich oraz oczyszczenie terenu nieruchomości z odpadów zawierających azbest	2015-2032
9.	Współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację „Programu...”	2015-2032
10.	Współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska)	2015-2032
11.	<u>Monitoring terenu w celu zapobieganiu powstawania dzikich składowisk odpadów</u>	2015-2032
12.	Zorganizowanie akcji demontażu, oczyszczenia nieruchomości i wywozu odpadów zawierających azbest z terenu Miasta na składowisko odpadów lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym	2015-2032
13.	<u>Przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji „Programu...”</u>	2015-2032
14.	<u>Monitoring i ocena realizacji „Programu...”</u>	2015-2032
15.	<u>Ubieganie się o dofinansowanie do działań związanych ze zdjęciem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest</u>	2015-2032
16.	<u>Aktualizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest</u>	co 5 lat

Zródło: Na podstawie Programu oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 uchwalonego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 lipca 2009 (zmienionego uchwałą z dnia 15 marca 2010 r.)

11. MONITORING REALIZACJI I OCENY PROGRAMU

Monitoring realizacji zadań Programu obejmuje gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o usuwaniu azbestu i wyrobów zawierających azbest. Do tego celu proponuje się następujące podstawowe wskaźniki:

1. Ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest [Mg/rok].
2. Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest [Mg/rok].
3. Stopień usunięcia wyrobów azbestowych [%].
4. Stopień wykorzystania środków finansowych zaplanowanych na realizację Programu w danym roku [%].
5. Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców [liczba/opis].

Doskonałym narzędziem monitoringu ilości powstających odpadów azbestowych jest sporządzanie rocznych podsumowań, które należy przygotowywać uwzględniając zaproponowane poniżej wskaźniki monitorowania.

Dodatkowym narzędziem monitoringu są dokumenty związane z gospodarką odpadami niebezpiecznymi, do jakich zaliczany jest azbest. Do dokumentów tych należą „karty przekazania odpadu”, „karty odbioru odpadu”, na podstawie których sporządza się „zbiorcze zestawienia ilości odpadów”. Dokumenty te są źródłem informacji umożliwiających koordynację procesu usuwania wyrobów zawierających azbest na poziomie lokalnym, wojewódzkim i centralnym.

Prowadzenie monitoringu pozwoli na dokładną ocenę efektywności realizacji *Programu...*, będąc jednocześnie dobrym punktem wyjścia do analizy i opracowania corocznego sprawozdania z jego realizacji.

12. PODSUMOWANIE

Pomimo zakazu stosowania, azbest na terytorium Polski, stanowić on będzie nadal przez wiele lat pokrycie dachowe wielu budynków na terenie Miasta Sejny. Wynika to z sytuacji ekonomicznej mieszkańców szczególnie terenów wiejskich, zagrożonych bezrobociem oraz ludzi starszych posiadających niskie dochody. Ma to również związek z wysokimi kosztami zdjęcia i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest oraz kosztami nowych pokryć. Do celów opracowania „*Programu...*” przeprowadzono na terenie Miasta inwentaryzację wyrobów zawierających azbest. Wyroby zawierające azbest zlokalizowano na 176 posesjach osób fizycznych oraz posesjach następujących osób prawnych:

- Spółdzielnia Mieszkaniowa w Sejnach,
- PGE Dystrybucja Sp. z o.o.
- Komenda Wojewódzka w Białymstoku .

Suma pokryć zawierających azbest na terenie Miasta Sejny wynosi 358,063 Mg, co daje 32551m² wyrobów zawierających azbest³Do celów opracowania „*Programu...*”

przeprowadzono na terenie Miasta inwentaryzację wyrobów zawierających azbest. Biorąc pod uwagę rodzaj wyrobów zawierających azbest zdecydowanie przeważają – 71 % płyty faliste azbestowo - cementowe stosowane w budownictwie, a następnie płyty azbestowo- cementowe płaskie – 29%.

Ogólnie całość wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Sejny należy zaliczyć do III stopnia pilności. W konsekwencji oznacza to dla właściciela posesji, na której znajdują się wyroby zawierające azbest zaliczane do III stopnia pilności będą musieli wykonać ponowną ocenę swoich wyrobów w ciągu najbliższych 5 lat.

Miasto w ramach monitoringu będzie aktualizować bazę danych na podstawie zgłoszeń wymiany wyrobów zawierających azbest przez właścicieli posesji, oraz służyć pomocą w pozyskiwaniu funduszy na zdjęcie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

Celem opracowania niniejszego dokumentu jest fakt, że Miasto ubiegać się będzie o 100% dofinansowania na demontaż i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest w Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku. Mieszkańcy Miasta będą mieli możliwość składania wniosku do Urzędu Miasta o zdjęcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.

Dlatego niezbędna jest akcja informacyjna na terenie Miasta i przekazywanie mieszkańcom wiedzy na temat wyrobów zawierających azbest oraz możliwościach pozyskania środków na jego demontaż i unieszkodliwienie. Konieczna, więc będzie akcja informacyjna dotycząca możliwości zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest w celu dalszej eksploatacji. Niezbędnym jest również informowanie mieszkańców Miasta o zakazie samowolnego demontażu i składowania na dziko odpadów zawierających ten związek. W związku z powyższym koniecznym jest aktualizowanie bazy danych o wyrobach zawierających azbest. W ślad za tym działaniem niezbędny jest monitoring terenów, na których powstawały lub mogą powstać dzikie składowiska odpadów. Przeprowadzona w terenie inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na podstawie, której powstał powyższy program jest podstawą do sukcesywnego i skutecznego likwidowania wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Sejny.

13. WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH

13.1 Ustawy

1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502).
2. Ustawa z 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2014 r. poz. 613).
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409).
4. Ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 nr 3 poz. 20.). 40

5. Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 63, poz. 322).
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 poz.1232).
7. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1155).

13. 2 Rozporządzenia

Rozporządzenia Rady Ministrów

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 maja 2006 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudnienia przy niektórych z tych prac (Dz. U. z 2006 nr 107 poz. 724.).
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. z 2008 Nr 196, poz. 1217, z późn. zm.).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 Nr 213, poz. 1397, z późn. zm.).

Rozporządzenia Ministra Gospodarki

1. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2010 Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).
2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 8 stycznia 2013 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. z 2013 poz. 38).
3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31).

Rozporządzenia Ministra Zdrowia

1. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 231).
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. z 2004 Nr 183, poz. 1896).
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2012 poz. 890).
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz. U. z 2005 Nr 13, poz. 109).
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2011 Nr 33 poz. 166).
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie (Dz. U. z 2005 Nr 189, poz. 1603).

Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej

1. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2014 poz. 817.).
2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 Nr 216, poz. 1824).

Rozporządzenia Ministra Środowiska

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2014 poz. 523).
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska, jako całości (Dz. U. z 2014 poz.1169).
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r. poz. 523).
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady nie są niebezpieczne (Dz. U. z 2004 Nr 128, poz. 1347).
5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. z 2006 Nr 49, poz. 356).
6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów odpadów, których przewóz w celu unieszkodliwiania jest zabroniony (Dz. U. z 2008 Nr 119, poz. 769).
7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. z 2014 r. poz. 1542).
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. z 2009 Nr 124, poz. 1033).
9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2010 Nr 16, poz. 87).
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 grudnia 2014 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1973).
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2014 r. w sprawie standardów emisyjnych dla niektórych rodzajów instalacji, źródeł spalania paliw oraz urządzeń spalania lub współspalania odpadów (Dz. U. z 2014. poz. 1546).

12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2013 poz. 24).
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez marszałka województwa rejestru wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2013 poz. 25).

Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej

1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2002 Nr 108, poz. 953, z późn. zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 15 lutego 2012 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu ADR (Dz. U. z 2012 poz. 192).
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126).
4. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie prowadzenia kursów w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2012, poz. 619).

13.3 Inne

Oświadczenie Rządowe z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. 2013 poz. 815).

Uzasadnienie

Dnia 15 marca 2010 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę zmieniającą w sprawie ustanowienia wieloletniego programu pod nazwą "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032", który jest aktualizacją Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032" przyjętego przez Radę Ministrów dnia 14 lipca 2009 roku. Główne cele w/w programu:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Zadania przewidziane w Programie są realizowane na trzech szczeblach: centralnym, wojewódzkim i lokalnym (samorząd powiatowy i samorząd gminny).

Mając powyższe na uwadze Miasto Sejny wystąpiło do Ministerstwa Gospodarki z wnioskiem o przyznanie dofinansowania do opracowania Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Sejny na lata 2015-2032. Poziom dofinansowania wynosił 80% kosztów kwalifikowanych tj.:

- wykonania inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Sejny,
- wprowadzenia danych do bazy azbestowej WWW.bazaazbestowa.gov.pl
- wykonania obrysów w formacie shp.

Opracowano również Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Sejny na lata 2015-2032 zakładający realizację zadań w następującym zakresie:

- okresowej weryfikacji oraz aktualizacji zapisów przedmiotowego dokumentu,
- przygotowania i przeprowadzenia akcji edukacyjno - informacyjnej dla mieszkańców, mającej przede wszystkim na celu uświadomienia o stopniu zagrożenia, szkodliwości oraz sposobach bezpiecznego usuwania i unieszkodliwiania materiałów azbestowych,
- wskazania kierunku działań na pozyskanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych,
- określenia harmonogramu realizacji zadań ujętych w niniejszym programie.

W myśl art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013r. poz. 1235 ze zm.) wystąpiono z pismem z dnia 28.10.2015 r do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla w/w projektu Programu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem z dnia 01.12.2015 r (znak: WSTI.410.3.5.2015. DKV) oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku pismem z dnia 06.11.2015 r (znak: NZ.0523.184.2015) wyrazili zgodę na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Sejny na lata 2015- 2032”.

Biorąc pod uwagę powyższe, zasadne jest podjęcie niniejszej uchwały i wdrożenie jej zapisów do realizacji.